AVTALSLAGEN 2020

Innehåll

1. Inledande bestämmelser

- [1.1 Tillämplighet](#)
- [1.2 Definition av avtal](#)
- [1.3 Avtalsrättsliga principer](#)
 - [1.3.1 Principen om avtalsfrihet](#)
 - [1.3.2 Principen om avtalsbundenhet, pacta sunt servanda](#)
 - [1.3.3 Vigilansprincipen](#)
 - [1.3.4 Lojalitetsprincipen](#)
 - [1.3.5 Vilje-, tillits- och förklaringsprinciperna](#)
 - [1.3.6 Ekvivalensprincipen](#)
 - [1.3.7 Principen om rättsmissbruk, venire contra factum proprium](#)
 - [1.3.8 Principen om obehörig vinst](#)
 - [1.3.9 Förutsättningsläran](#)
- [1.4 Diskriminering](#)
- [1.5 Meddelanden](#)
- [1.6 Partsbyte](#)

2. Avtals ingående

- [2.1 Avtals ingående](#)
- [2.2 Formkrav](#)
 - [2.2.1 Legala formkrav](#)
 - [2.2.2 Partsbestämda formkrav](#)
- [2.3 Avtalsingående genom anbud och accept](#)
 - [2.3.1 Bindande anbud](#)
 - [2.3.2 Återkallelse av anbud](#)
 - [2.3.3 Avböjande svar](#)
 - [2.3.4 Accept](#)
 - [2.3.5 Återkallelse av accept](#)
 - [2.3.6 Sen accept](#)
 - [2.3.7 Accept med ändringar \(oren accept\)](#)
 - [2.3.8 Uppmaning till motpart att lämna anbud](#)
- [2.4 Avtal genom auktion](#)
- [2.5 Regelbundet återkommande avtalande](#)
- [2.6 Avtal genom passivitet](#)

3. Ansvar vid avtalsförhandlingar som inte leder fram till avtal (culpa in contrahendo)

4. Fullmakt

- [4.1 Tillämpningsområde](#)
- [4.2 Fullmaktens form och omfattning](#)
- [4.3 Godkännande i efterhand, Ratihabering](#)
- [4.4 Återgång av prestationer vid överskridande av behörigheten](#)
- [4.5 Behörighetens upphörande](#)
- [4.6 Fullmakthavarens ansvar i förhållande till tredje man](#)
- [4.7 Intressekonflikt](#)

5. Avtals innehåll (avtalsstolkning)

- [5.1 Den gemensamma partsavsikten](#)
- [5.2 Ondtrosregeln](#)
- [5.3 Samlad helhetsbedömning](#)
- [5.4 Standardvillkor](#)
- [5.5 Integrationsklausuler](#)
- [5.6 Klausuler om formkrav för ändringar](#)
- [5.7 Klausuler om eftergift genom passivitet \(no waiver\)](#)
- [5.8 Oklarhetsregeln](#)

6. Jämknings och ogiltighet

- [6.1 Omöjlighet](#)
- [6.2 Oskälighet på grund av förhållanden vid avtalets ingående](#)
- [6.3 Oskälighet på grund av ändrade förhållanden](#)
- [6.4 Oskäligt avtalsinnehåll](#)
 - [6.4.1 Oskäligt avtalsinnehåll](#)
 - [6.4.2 Oskäliga avtalsvillkor i konsumentavtal](#)

[6.4.3 Oskäligen ansvarsbegränsningar \(friskrivningar\) i avtal som inte är konsumentavtal](#)

[6.4.4 Oskäligen vitesklausuler i avtal som inte är konsumentavtal](#)

[6.4.5 Oskäligen förverkandeklausuler \(pantavtal\)](#)

[6.4.6 Oskäligen konkurrensbegränsningar](#)

[6.4.7 Oskäligen värvningsförbud \(non-solicitation, non-enticement\)](#)

[6.5 Skadestånd vid oskälighet](#)

[6.6 Meddelande om krav på oskälighet \(reklamation\)](#)

[6.7 Avstående från rätt att göra gällande oskälighet](#)

7. Avtal som strider mot legala förbud

8. Skenavtal

9. Tredjemansavtal

10. Avtalstiden, förtida uppsägning och avbeställning

[10.1 Avtalstiden](#)

[10.2 Avbeställning](#)

11. Avtalsbrott

[11.1 Definition av avtalsbrott](#)

[11.2 Rätt att avhjälpa \(rätta\) eget avtalsbrott](#)

[11.3 Avstående från rätt att göra gällande avtalsbrott \(eftergift\)](#)

[11.4 Reklamation](#)

[11.5 Ansvar för avtalsbrott i flerpartsförhållanden \(solidariskt ansvar\)](#)

12. Påföljder vid avtalsbrott

[12.1 Innehållande \(detentions- och retentionsrätt\)](#)

[12.2 Rätt att kräva avtalsenlig prestation \(fullgörelse\)](#)

[12.3 Hävning](#)

[12.3.1 Förutsättningar för hävning \(väsentlighetskravet\)](#)

[12.3.2 Partiell hävning](#)

[12.3.3 Hävning vid befarat avtalsbrott](#)

[12.3.4 Hävningsmeddelande](#)

[12.3.5 Rättsföljderna av hävning](#)

[12.3.6 Obefogad hävning](#)

[12.4 Prisavdrag och värdeskillnad](#)

[12.5 Skadestånd](#)

[12.5.1 Rätt till skadestånd och undantag för skadeståndsskyldighet](#)

[12.5.2 Skadeståndets storlek](#)

[12.5.3 Skada delvis orsakad av den drabbade parten \(medverkan\)](#)

[12.5.4 Avtalsvillkor om skadestånd, inklusive vitesklausuler](#)

[12.5.5 Meddelande om skadestånd](#)

1. Inledande bestämmelser

1.1 Tillämplighet

- (1) www.avtalslagen2020.se avser att återspegla gällande rätt beträffande sådana förmögenhetsrättsliga avtalstyper som inte är specialreglerade i lag samt beträffande sådana förhållanden som inte är reglerade i speciallagar om särskilda avtalstyper.
- (2) Parterna kan genom sitt avtal avvika från www.avtalslagen2020.se under förutsättning att det inte är fråga om tvingande rättsregler.
- (3) www.avtalslagen2020.se omfattar inte familjerättsliga avtal, men kan tillämpas analogt när det är lämpligt.
- (4) www.avtalslagen2020.se omfattar inte alla rättshandlingar.

1.2 Definition av avtal

Ett avtal är en överenskommelse som är avsedd att medföra ömsesidiga rättsligt sanktionerade förpliktelser för parterna.

1.3 Avtalsrättsliga principer

1.3.1 Principen om avtalsfrihet

Principen om avtalsfrihet innebär att en person själv kan bestämma om personen vill avtala, med vem personen önskar avtala och på vilka villkor personen önskar ingå avtal.

1.3.2 Principen om avtalsbundenhet, pacta sunt servanda

Principen om avtalsbundenhet innebär att avtalsparter är skyldiga att uppfylla sina avtalslöften vid äventyr av rättsliga påföljder om så inte sker.

1.3.3 Vigilansprincipen

Vigilansprincipen innebär att avtalsparter ska vara noggranna, aktsamma och vaksamma på riskerna med avtalet.

1.3.4 Lojalitetsprincipen

Avtalsparter ska agera ärligt och lojalt med beaktande av motpartens intressen i enlighet med god affärssed.

1.3.5 Vilje-, tillits- och förklaringsprinciperna

Viljeprincipen innebär att en avtalspart endast blir förpliktad till vad hen avsett att förplikta sig till.

Tillitsprincipen innebär att en avtalspart får de rättigheter i förhållande till motparten som avtalsparten fäst tillit till.

Förklaringsprincipen innebär att en avtalsparts rättigheter och skyldigheter i förhållande till motparten ska bedömas med hänsyn till avtalspartens befogade uppfattning av motpartens uttalanden och beteenden. Vad som är befogat ska bedömas med hänsyn till vad avtalsparter i motsvarande situation vanligen önskar, vanligen uppfattar och vanligen har anledning att förvänta sig samt vilka krav man i allmänhet kan ställa på personers aktsamhet.

1.3.6 Ekvivalensprincipen

Ekvivalensprincipen innebär att avtalsparternas prestationer ska vara balanserade.

1.3.7 Principen om rättsmissbruk, venire contra factum proprium

Principen om rättsmissbruk innebär att en avtalspart inte ska dra fördel av sitt eget oredliga eller illojala agerande.

1.3.8 Principen om obehörig vinst

En vinst är obehörig om den innebär att en part obehörigen berikas på någon annans bekostnad utan att den berikade parten har en befogad ansvarsfrihetsgrund.

1.3.9 Förutsättningsläran

Enligt förutsättningsläran är en avtalspart skyddsvärd

- (a) om parten haft en förutsättning som varit synbar för motparten, och
- (b) den inverkat bestämmande på förutsättningspartens vilja att ingå avtalet på överenskomna villkor, samt
- (c) det är skäligt att lägga risken för förutsättningsfelet på motparten.

1.4 Diskriminering

Ett avtal som inskränker någons rättigheter eller skyldigheter enligt diskrimineringslagen (2008:567) är utan verkan i den delen.

1.5 Meddelanden

- 1) Meddelanden sänds på avsändarens risk med undantag för vad som följer nedan.
- (2) Under förutsättning att meddelandet sänts på ett ändamålsenligt sätt sänds meddelande på mottagarens risk när avsändaren
 - (a) har skyldighet att klargöra att avtal inte kommit till stånd, eller
 - (b) gör gällande jämkning, ogiltighet, eller påföljd på grund av avtalsbrott.
- (3) Ett meddelande som en konsument sänt till en näringsidkare på ett ändamålsenligt sätt går på mottagarens (näringsidkarens) risk.

1.6 Partsbyte

Vad som gäller när en avtalspart ersätts av en annan person framkommer i skuldebrevslagen (1936:81) och av allmänna fordringsrättsliga principer.

2. Avtals ingående

2.1 Avtals ingående

- (1) Avtalsbundenhet uppkommer genom att parterna ger uttryck för sina avsikter att binda sig rättsligt och når en ovillkorad överenskommelse om bundenhet. För att avgöra om det föreligger uttryck att binda sig rättsligt, ska hänsyn tas till hur parts uttalanden och beteenden skäligen kan uppfattas.
- (2) Avtalsbundenhet kan bland annat uppkomma genom utväxling av anbud och accept enligt 2.3 nedan.

2.2 Formkrav

2.2.1 Legala formkrav

- (1) Om inte annat följer av lag, råder formfrihet beträffande meddelanden i samband med avtals ingående, fullgörelse och avslutande.
- (2) En part som sluter, fullgör eller avslutar avtal utan att iaktta ett legalt formkrav kan inte åberopa det bristande formkravet för att undgå rättsverkningar när det legala formkravet syftar till att skydda motparten.
- (3) En part som undgår rättsverkningar med hänvisning till ett lagstadgat formkrav, är skyldig att ersätta motparten på utomkontraktuell grund om parten skapat en befogad felaktig tillit hos motparten att det inte föreligger formkrav eller att formkravet är uppfyllt. Sådan ersättning ska försätta motparten i samma ekonomiska position som om hen haft korrekt kunskap om formkravet.

2.2.2 Partsbestämda formkrav

- (1) Förhandlande parter kan komma överens om formkrav för bundenhet. En förhandlande part kan ensidigt uppställa formkrav för sin egen bundenhet.
- (2) Ett formkrav kan vara uttryckligt eller underförstått. Om parterna i samband med avtalsförhandlingarna kommit överens om att deras avtal ska dokumenteras i skrift, presumeras att parterna också kommit överens om att de inte ska vara avtalsbundna innan de bekräftat en skriftlig överenskommelse.
- (3) Om parterna villkorat avtalsbundenhet av ett visst förhållande, är båda parter är skyldiga att lojalt och aktivt verka för att villkoret uppfylls.
- (4) En part kan ensidigt efterge ett villkor för avtalsbundenhet som syftar till att skydda den parten. Sådan eftergift kan ske skriftligen, muntligen eller konkludent (underförstått).
- (5) En part som utnyttjar ett avtalat formkrav illojalt, är skyldig att ersätta en motpart som haft en befogad men felaktig uppfattning att det inte föreligger formkrav eller att formkravet är uppfyllt. Sådan ersättning ska försätta motparten i samma ekonomiska position som om hen haft korrekt kunskap om formkravet.

2.3 Avtalsingående genom anbud och accept

Avtalsbundenhet kan uppkomma på olika sätt, bland annat genom att parterna utväxlar anbud och accept. Avtalsbundenheten uppkommer i så fall i två steg på så sätt att först blir anbudsgivaren bunden och därefter blir acceptanten bunden. När båda parter är bundna föreligger ett bindande avtal. I 2.3.1–2.3.8 framgår hur avtal uppkommer genom utväxling av anbud och accept.

2.3.1 Bindande anbud

- (1) Ett bindande anbud föreligger om det är
 - (a) tillräckligt preciserat för att kunna ligga till grund för avtalsbundenhet, och
 - (b) utvisar anbudsgivarens vilja att bli rättsligt bunden i och med att anbudet accepteras, och
 - (c) har utgivits.
- (2) Ett bindande anbud kan rikta sig till en eller flera personer. Ett erbjudande som är riktat till en obegränsad krets utgör inte ett bindande anbud.
- (3) Ett bindande anbud är ensidigt bindande för anbudsgivaren under den tid som framgår av anbudet eller som på annat sätt indikerats av anbudsgivaren. Om ingen tidsfrist indikerats, är anbudsgivaren ensidigt bunden under skälig tid. Ett muntligt anbud som inte antas omedelbart är inte bindande.
- (4) En anbudsgivare som förklarar sig ensidigt bunden tills vidare (stående anbud) kan säga upp sin ensidiga bundenhet med skäligt varsel genom ett meddelande till motparten.

2.3.2 Återkallelse av anbud

- (1) Ett anbud kan återkallas under förutsättning att återkallelsen når anbudsmottagaren innan eller samtidigt som hen tar del av anbudet.
- (2) När särskilda omständigheter föreligger kan anbudet återkallas efter det att anbudsmottagaren tagit del av det under förutsättning att det ännu inte inverkat bestämmande på anbudsmottagarens handlingssätt.
- (3) Konsument som lämnat anbud till näringsidkare kan återkalla sitt anbud fram till dess att näringsidkaren accepterat det.

2.3.3 Avböjande svar

Ett bindande anbud upphör att vara bindande i och med att anbudsgivaren tar del av ett meddelande om att anbudsmottagaren inte accepterar anbudet.

2.3.4 Accept

- (1) Ett bindande anbud kan accepteras genom ett meddelande från anbudsmottagaren att anbudet antas eller genom annat beteende som utvisar att anbudsmottagaren är villig att binda sig rättsligt.
- (2) I och med att anbudsgivaren tar del av accepten, uppkommer ett ömsesidigt bindande avtal.

2.3.5 Återkallelse av accept

- (1) En accept kan återkallas under förutsättning att återkallelsen når anbudsgivaren innan eller samtidigt som anbudsgivaren tar del av accepten.
- (2) När särskilda omständigheter föreligger kan accepten återkallas efter det att anbudsgivaren tagit del av den under förutsättning att den ännu inte inverkat bestämmande på anbudsgivarens handlingsätt.

2.3.6 Sen accept

- (1) En accept som kommer fram till anbudsgivaren efter acceptfristen utgör ett nytt anbud.
- (2) Anbudsgivaren ska utan oskäligt dröjsmål invända mot en för sen accept om anbudsgivaren borde ha varit medveten om att motparten tror att accepten kommit fram i rätt tid. Om anbudsgivaren inte gör sådan invändning i rätt tid, har avtal kommit till stånd.

2.3.7 Accept med ändringar (oren accept)

- (1) En accept som innehåller tillägg, begränsningar eller andra ändringar utgör både ett avslag och ett nytt bindande anbud.
- (2) Anbudsgivaren ska utan oskäligt dröjsmål invända mot en accept om den, trots att den innehåller tillägg, begränsningar eller andra ändringar, ger uttryck för att utgöra ett rent antagande av anbudet. Om anbudsgivaren inte gör sådan invändning i rätt tid och under förutsättning att avvikelserna från anbudet är av liten betydelse, har avtal kommit till stånd.

2.3.8 Uppmaning till motpart att lämna anbud

En part som får ett anbud av en motpart efter att själv har lämnat ett specificerat erbjudande med uppmaning till motparten att lämna ett anbud baserat på erbjudandet ska utan oskäligt dröjsmål tid aktivt avböja anbudet om hen inte önskar anta det. Om hen inte avböjer anbudet i rätt tid, blir hen bunden till avtal på samma sätt som om hen aktivt lämnat en rättidig och ren accept.

2.4 Avtal genom auktion

- (1) En auktionsanordnare kan uppställa regler för hur bindande avtal ska uppkomma. Deltagare i auktioner har anledning att förvänta sig att auktionsförrättaren har uppställt sådana regler. Om det saknas sådana regler eller de uppställda reglerna är ofullständiga gäller följande stycken.
- (2) Ett erbjudande på auktion är bindande men kan återkallas innan auktionen avslutas.
- (3) Bud som lämnas på auktion är bindande för budgivaren. Budgivarens bundenhet upphör när ett för den erbjudande parten bättre bud inkommer.
- (4) Om det saknas regler om när auktionen är avslutad, kan den erbjudande parten återkalla sitt erbjudande och budgivare återkalla sitt bud intill dess två parter bekräftat att de är bundna vid ett avtal.

2.5 Regelbundet återkommande avtalande

En part som regelbundet träffar avtal av samma art med motparten ska utan oskäligt dröjsmål meddela motparten om hen inte vill anta motpartens erbjudande. Om ett sådant meddelande inte ges i rätt tid har avtal kommit till stånd, under förutsättning att den som lämnar erbjudandet med fog utgått ifrån att mottagaren av erbjudandet vill binda sig.

2.6 Avtal genom passivitet

- (1) Enbart tystnad eller passivitet ger inte upphov till avtalsbundenhet.
- (2) En part som deltagit i avtalsförhandlingar där parterna kommit nära ett slutligt bindande avtal med i allt väsentligt färdigförhandlade avtalsvillkor, måste informera motparten att hen inte längre vill binda sig vid ett avtal om det finns anledning att anta att motparten tror att avtalsbundenhet redan uppkommit. Om parten inte ger sådan information i rimlig tid, har avtalsbundenhet uppkommit.
- (3) En anbudsgivare kan inte ensidigt bestämma att motparten ska vara bunden om motparten är passiv och inte aktivt avböjer anbudet (negativ avtalsbindning).

3. Ansvar vid avtalsförhandlingar som inte leder fram till avtal (culpa in contrahendo)

- (1) En part är fri att inleda, fortsätta och avbryta avtalsförhandlingar.
- (2) En part som inleder, fortsätter eller avbryter förhandlingar illojalt är ansvarig för den skada som illojaliteten orsakar motparten. Det är illojalt av en part att, bland annat, inleda eller fortsätta förhandlingar om parten inte avser att sluta ett avtal med motparten.

4. Fullmakt

4.1 Tillämpningsområde

- (1) Detta kapitel handlar om när en person (fullmaktshavare) rättshandlar med tredje man för en annan persons (fullmaktsgivarens) räkning i fullmaktsgivarens namn.
- (2) Detta kapitel behandlar inte behörighet som getts en person genom lag eller myndighets beslut.
- (3) Detta kapitel behandlar endast relationen mellan
 - (a) fullmaktsgivaren och tredje man, samt
 - (b) fullmaktshavaren och tredje man.
- (4) Avtalsrelationen mellan fullmaktsgivaren och fullmaktshavaren framgår av handelsbalk (1736:1232) kapitel 18 och av oskriven sysslomannarätt bland annat så som den beskrivs på www.avtalslagen2020.se. När fullmaktshavaren är anställd av fullmaktsgivaren framgår deras relation av arbetsrättsliga lagar och avtal.

4.2 Fullmaktens form och omfattning

- (1) Fullmaktsgivaren binds till avtal med tredje man endast i den omfattning som följer av fullmaktshavarens behörighet.
- (2) Behörighet uppkommer när en fullmaktsgivare uttryckligen eller underförstått genom sitt beteende gett tredje man befogad tillit att en person är fullmaktshavare och behörig.
- (3) Behörighet att sluta köp-, bytes- eller gåvoavtal om fast egendom ska ges skriftligen.
- (4) Behörighetens omfattning bestäms med utgångspunkt i uppdragsförhållandet mellan fullmaktsgivaren och fullmaktshavaren. Om fullmaktsgivaren genom sitt beteende har gett tredje man befogad tillit till att behörigheten är mer omfattande än vad som följer av uppdragsförhållandet, har fullmaktshavaren behörighet.
- (5) När en fullmaktsgivare gett en person i uppdrag att medverka vid avtalsförhandlingarna eller vid fullgörande av avtalsprestationerna, tillräknas fullmaktsgivaren den medverkande personens kunskap och agerande.
- (6) Om tredje man är konsument och fullmaktsgivaren är näringsidkare, kan fullmaktsgivaren inte begränsa fullmaktshavarens behörighet beträffande avtalsvillkor eller informationsgivning som faller naturligt inom ramen för fullmaktshavarens uppdrag.

4.3 Godkännande i efterhand. Ratihabering

- (1) Fullmaktsgivaren kan i efterhand godkänna en åtgärd som fullmaktshavaren gjort med överskridande av sin behörighet. Om åtgärden godkänns har den samma rättsverkan som om den gjorts med behörighet.
- (2) Om tredje man vid tiden för fullmaktshavarens åtgärd inte kände till eller borde ha känt till att fullmaktshavaren saknade behörighet, kan tredje man undgå att bli bunden enligt föregående stycke genom att innan fullmaktsgivarens godkännande i efterhand meddela att hen inte önskar vara bunden.
- (3) Tredje man kan uppmana fullmaktsgivaren att i efterhand godkänna en åtgärd som fullmaktshavaren gjort med överskridande av sin behörighet. Om fullmaktsgivaren inte lämnar godkännande inom skälig tid, är fullmaktsgivaren förhindrad att göra gällande att tredje man är bunden vid fullmaktshavarens åtgärd.

4.4 Återgång av prestationer vid överskridande av behörigheten

- (1) Om tredje man har presterat innan det står klart att avtal inte föreligger, ska prestationen gå åter (restitution).
- (2) Restitution omfattar avkastning på den tillgång som ska återgå samt ersättning för den nytta som fullmaktsgivaren haft av prestationen innan den återgår. Om restitution avser penningprestation, ska avkastningsränta utgå från den dag betalningen mottogs. Restitution omfattar ersättning för kvalitetsförsämringar som skett under tiden mellan prestation och återgång.
- (3) Om en prestation inte kan återgå, ska ersättning ges motsvarande prestationens marknadsvärde.

4.5 Behörighetens upphörande

- (1) Fullmaktshavaren är behörig i förhållande till tredje man intill dess tredje man fått kännedom om eller bort känna till att
 - (a) behörigheten har återkallats,
 - (b) fullmaktsuppdraget har fullgjorts, eller
 - (c) tiden för en tidsbestämd behörighet har gått till ända.
- (2) Fullmaktsgivare ska klargöra särskilt för en tredje man att behörigheten återkallats om fullmaktsgivaren har anledning att misstänka att tredje man saknar kännedom om att den återkallas och inser att det finns risk att fullmaktshavaren agerar som om hen är behörig. Om fullmaktsgivaren försummar ett sådant klargörande, kan hen inte åberopa att behörigheten har återkallats.
- (3) När fullmaktsgivaren får en förvaltare enligt föräldrabalken, har fullmaktshavarens åtgärder inte större rättsverkan än de skulle ha haft om fullmaktsgivaren själv företagit dem. Detsamma gäller när fullmaktsgivaren går i konkurs.
- (4) Behörigheten kvarstår efter fullmaktsgivarens död även om tredje man käner till att fullmaktsgivaren dött.
- (5) Även om behörighet upphört att gälla, är fullmaktshavaren behörig att vidta sådana handlingar som är nödvändiga för att förhindra att fullmaktsgivaren, fullmaktsgivarens konkursbos eller arvingars intressen skadas.

4.6 Fullmaktshavarens ansvar i förhållande till tredje man

- (1) En fullmaktshavare som uppträder som behörig men överskrider sin behörighet är skadeståndsansvarig i förhållande till tredje man. Fullmaktshavaren är inte skadeståndsskyldig om tredje man vid tiden för fullmaktshavarens agerande kände till eller borde ha känt till att behörigheten överskreds.
- (2) Fullmaktshavaren undgår skadeståndsskyldighet om fullmaktshavaren inte kände till att hen saknade behörighet, under förutsättning att fullmaktshavaren antingen med fog förlitat sig på ett förfalskat fullmaktsdokument eller inte borde ha haft kännedom om att behörigheten upphört på grund av fullmaktsgivarens död, förvaltarens konkurs eller konkurs.
- (3) Skadeståndet ska försätta tredje man i samma ekonomiska position som om fullmaktshavaren hade agerat med behörighet.

4.7 Intressekonflikt

- (1) Fullmaktsgivaren kan göra gällande att avtalet med tredje man ska jämkas eller lämnas utan avseende (se www.avtalslagen2020.se 6.2) när en fullmaktshavare träffat ett avtal som innefattar en intressekonflikt mellan fullmaktshavaren och fullmaktsgivaren som tredje man vid tiden för fullmaktshavarens agerande kände till eller kan antas ha känt till.
- (2) En intressekonflikt föreligger om fullmaktshavaren företrädde tredje man eller träffade avtal med sig själv eller en sig närstående.
- (3) Fullmaktsgivaren är förhindrad att göra gällande jämkning eller att avtalet ska lämnas utan avseende enligt första stycket om hen känt till intressekonflikten utan att invända mot den.

5. Avtals innehåll (avtalstolkning)

5.1 Den gemensamma partsavsikten

- (1) Ett avtals innehåll ska fastställas i enlighet med parternas gemensamma partsavsikt vid tiden för avtalets ingående. Detta gäller även om den gemensamma partsavsikten avviker från avtalets ordalydelse.
- (2) Om det inte är möjligt att fastställa den gemensamma partsavsikten, ska avtalets innehåll fastställas i enlighet med bestämmelserna i detta kapitel.

5.2 Ondtrosregeln

En parts uttalanden och övriga uppträdande ska tolkas i enlighet med den partens avsikt om motparten kände till den vid avtalets ingående.

5.3 Samlad helhetsbedömning

Vid fastställande av avtals innehåll ska man göra en samlad helhetsbedömning och ta hänsyn till samtliga omständigheter, däribland

- (a) avtalets ordalydelse
- (b) bakgrundsrätten (skriven och oskriven lag, handelsbruk samt branschpraxis)
- (c) omständigheterna före avtalets ingående (avtalsförhandlingarna och partsbruk)
- (d) parternas beteenden (inklusive passivitet) efter avtalets ingående
- (e) avtalets ändamål
- (f) avtalets systematiska uppbyggnad
- (g) skälighet.

5.4 Standardvillkor

- (1) Standardvillkor är villkor som är avsedda att användas i flera avtal och som inte varit föremål för individuell förhandling mellan parterna.
- (2) En part kan åberopa standardvillkor som motparten inte kände till om parten vidtagit skäligen åtgärder för att uppmärksamma motparten på standardvillkoren.
- (3) Ett överraskande och orimligt betungande standardvillkor utgör en del av parternas avtal endast för en part som uttryckligen godtagit det.
- (4) Vid motstridighet har ett framförhandlat villkor företräde framför ett standardvillkor.
- (5) I avtal mellan konsument och näringsidkare ska oklara standardvillkor tolkas till konsumentens förmån.
- (6) När parter i ett avtal har hänvisat till olika standardvillkor (Battle of Forms), ska de villkor som är gemensamma i materiellt hänseende gälla mellan parterna. I övrigt gäller www.avtalslagen2020.se kap. 5 (särskilt 5.3) om fastställande av avtalets innehåll.

5.5 Integrationsklausuler

- (1) Parter kan komma överens om att deras avtalsdokument återger samtliga villkor som parterna kommit överens om och att parternas uttalanden och övriga beteenden innan avtalsdokumentet godkändes inte utgör avtalsinnehåll (integrationsklausul).
- (2) Standardvillkor som näringsidkare uppställer i avtal med konsument att näringsidkaren inte ska vara bunden av muntliga utfästelser är inte gällande mot konsumenten.

- (3) Trots en överenskommen integrationsklausul kan parternas uttalanden och beteenden innan avtalsdokumentet godkändes vara av betydelse för att tolka eller komplettera texten i avtalsdokumentet.
- (4) En integrationsklausul är inte gällande i den utsträckning som en part med fog har förlitat sig på motpartens beteende i samband med avtalets ingående.

5.6 Klausuler om formkrav för ändringar

- (1) Parter kan komma överens om att ändringar av avtalsvillkor måste ske i viss form.
- (2) Standardvillkor som näringsidkare uppställer i avtal med konsument att näringsidkaren inte ska vara bunden av muntliga avtalsändringar är inte gällande mot konsumenten. Standardvillkor som näringsidkare uppställer i avtal med konsument att konsumenten måste reklamera eller säga upp avtal skriftligen är inte gällande mot konsumenten.
- (3) En part kan genom sitt handlande förlora möjligheten att åberopa ett avtalat formkrav för ändringar om motparten med fog har förlitat sig på detta handlande.

5.7 Klausuler om eftergift genom passivitet (no waiver)

- (1) Parter kan komma överens om att en eftergift är bindande endast om den getts i viss form (no waiver-klausul).
- (2) En part kan förlora möjligheten att åberopa en no waiver-klausul i den mån motparten med fog har förlitat sig på partens handlande.

5.8 Oklarhetsregeln

Ett avtal ska tolkas till nackdel för den som formulerat eller lagt fram avtalstexten endast om övriga bestämmelser på www.avtalslagen2020.se kap. 5 inte ger någon vägledning för att fastställa avtalets innehåll.

6. Jämkning och ogiltighet

6.1 Omöjlighet

- (1) Ett avtal är inte ogiltigt enbart på grund av att det vid tiden för avtalets ingående var eller därefter blir omöjligt att fullgöra.
- (2) Ett avtal är inte ogiltigt enbart på grund av att en part saknar rätt att förfoga över de rättigheter som avtalet avser.

6.2 Oskälighet på grund av förhållanden vid avtalets ingående

- (1) Avtal är bindande men får jämkas eller lämnas utan avseende om avtalet är oskäligt med hänsyn till förhållandena vid avtalets tillkomst.
- (2) Vid oskälighetsbedömningen är det relevant att beakta bland annat:
 - (a) Behovet av skydd för den som i egenskap av konsument eller på annat sätt intar en underlägsen ställning i avtalsförhållandet.
 - (b) Om det vid avtalsförhandlingarna förekommit rättsstridigt hot, svek, ocker, medvetet utnyttjande av motpartens misstag eller annat klandervärt beteende.
 - (c) Om en part utsatts för hot eller svek utan medverkan av motparten, samt om motparten får kännedom om hotet eller sveket innan motparten hunnit förlita sig på avtalet.
 - (d) Parts misstag, även om utgångspunkten är att vardera parten bär risken för sina egna misstag.
 - (e) Om part hunnit förlita sig på avtalet innan oskäligheten görs gällande.
- (3) Jämkning ska ske så att det oskäliga avtalet blir skäligt. Jämkning kan ske av ett enskilt avtalsvillkor eller av flera avtalsvillkor. Oskäligheten kan alternativt innebära att hela avtalet lämnas utan avseende med framåtverkande och/eller retroaktiv verkan. I avtal mellan näringsidkare och konsument ska ett oskäligt standardavtalsvillkor helt lämnas utan avseende med retroaktiv effekt, dvs. ogiltigförklaras och ersättas med bakgrunds rätt (skriven och oskriven lag, handelsbruk samt branschpraxis).
- (4) Parterna kan inte genom sitt avtal avvika från denna bestämmelse.

6.3 Oskälighet på grund av ändrade förhållanden

- (1) Avtalspart är bunden att fullgöra sin prestation, även om ändrade förhållanden medför att avtalet blir mer betungande, med undantag för vad som följer i nästa stycke.
- (2) Avtal får jämkas eller lämnas utan avseende på grund av ändrade förhållanden om
 - (a) avtalsbalansen rubbats väsentligt, och
 - (b) de ändrade förhållandena inträffar eller blir kända för den part som gör gällande oskälighet efter avtalets ingående, och
 - (c) den parten inte skäligen borde ha beaktat risken för att de ändrade förhållandena skulle inträffa, och
 - (d) de ändrade förhållandena ligger utanför den partens kontroll, och om

- (e) avtalets karaktär är sådan att det är rimligt att överföra hela eller delar av risken för de ändrade förhållandena till motparten med beaktande av behovet av skydd för den part som i egenskap av konsument eller på annat sätt intar en underlägsen ställning i avtalsförhållandet.
- (3) Ändrade förhållanden får inte medföra att ett standardavtalsvillkor i ett avtal mellan näringsidkare och konsument jämkas eller lämnas utan avseende till nackdel för en konsument.
- (4) Jämkning ska ske så att det oskäligen avtalet blir skäligt. Jämkning kan ske av ett enskilt avtalsvillkor eller av flera avtalsvillkor. Oskäligheten kan alternativt innebära att hela avtalet lämnas utan avseende med framåtverkande och/eller retroaktiv verkan.
- (5) Parterna kan avvika från denna bestämmelse genom att avtala om vem som ska bära risken för specifika ändrade förhållanden.

6.4 Oskäligt avtalsinnehåll

6.4.1 Oskäligt avtalsinnehåll

- (1) Avtalsparter är bundna vid avtalet även om prestationerna är obalanserade, med undantag för vad som följer i nästa stycke.
- (2) Avtal får jämkas eller lämnas utan avseende om avtalets innehåll är oskäligt. Vid en samlad oskälighetsbedömning är bland andra följande omständigheter relevanta.
 - (a) Om betungande avtalsvillkor inte uppvägs av andra fördelaktiga avtalsvillkor.
 - (b) Om avtalsvillkor är ovanliga och överraskande.
 - (c) Om avtalsvillkor avviker från god affärssed.
 - (d) Om parterna inte uppmärksammat eller inte beretts möjlighet att uppmärksamma avtalsvillkoren.
 - (e) Om det är standardvillkor som inte förhandlats individuellt av parterna.
 - (f) Om avtalsvillkor innebär att part begränsat sitt ansvar för klandervärd (oaktsamt, grovt oaktsamt eller uppsåtligt) beteende.
 - (g) Bakgrundsätten (skriven och oskriven lag, handelsbruk samt branschpraxis).
 - (h) Behovet av skydd för den som i egenskap av konsument eller på annat sätt intar en underlägsen ställning i avtalsförhållandet.
 - (i) Om avtalsvillkor innebär att en part har oacceptabelt övertag vid avtalslämningen.
 - (j) Om avtalsvillkor innebär att en part överkompenseras vid motpartens avtalsbrott.
- (3) Jämkning ska ske så att det oskäligen avtalet blir skäligt. Jämkning kan ske av ett enskilt avtalsvillkor eller av flera avtalsvillkor. Oskäligheten kan alternativt innebära att hela avtalet lämnas utan avseende med framåtverkande och/eller retroaktiv verkan. I avtal mellan näringsidkare och konsument ska ett oskäligt standardavtalsvillkor helt lämnas utan avseende med retroaktiv effekt, dvs. ogiltigförklaras och ersättas med bakgrundsrätt (skriven och oskriven lag, handelsbruk samt branschpraxis).
- (4) Parterna kan inte genom sitt avtal avvika från denna bestämmelse.

6.4.2 Oskäligen avtalsvillkor i konsumentavtal

- (1) Bedömningen av om avtalsvillkor mellan näringsidkare och konsument är oskäligen ska ske i enlighet med www.avtalslagen2020.se 6.2, 6.3 och 6.4.1.
- (2) Följande avtalsvillkor presumeras vara oskäligen i avtalsförhållanden mellan en näringsidkare och en konsument.
 - (a) Friskrivning vid personskada.
 - (b) Begränsning av konsumentens rätt vid avtalsbrott.
 - (c) Ensidig bundenhet för konsumenten.
 - (d) Ensidigt förverkande av förskott.
 - (e) Oproportionerlig ersättning för utebliven betalning.
 - (f) Ensidig rätt till godtycklig uppsägning.
 - (g) Rätt för näringsidkaren att behålla förskott vid näringsidkarens uppsägning.
 - (h) Rätt att säga upp avtal med obestämd varaktighet utan rimligt varsel.
 - (i) Automatisk förlängning av avtal med bestämd varaktighet.
 - (j) Bundenhet utan insyn i avtalsvillkoren.
 - (k) Rätt till ensidig villkorsändring utan angivet giltigt skäl.
 - (l) Rätt till ensidig ändring av egenskap hos vara eller tjänst utan giltigt skäl.
 - (m) Rätt att fastställa eller höja pris utan rätt för konsumenten att frånträda avtalet.
 - (n) Ensamrätt för näringsidkaren att tolka avtalets innehåll.
 - (o) Begränsning av befogenhet för representant.
 - (p) Villkor om formkrav.
 - (q) Ensidig fullgörelseplikt.
 - (r) Rätt att företa överlåtelse som kan minska konsumentens creditsäkerhet.
 - (s) Inskränkning av konsumentens rätt att gå till domstol.

- (t) Inskränkning av konsumentens tillgång till bevismedel.
 - (u) Orimligt betungande bevisbörda för konsumenten.
- (3) Ett oskäligt avtalsvillkor i avtal mellan näringsidkare och konsument som inte blivit föremål för individuell förhandling är ogiltigt. Rättsföljden av oskäliga individuellt förhandlade villkor framgår av www.avtalslagen2020.se 6.2(3), 6.3(3) och 6.4.1(3).

6.4.3 Oskäliga ansvarsbegränsningar (friskrivningar) i avtal som inte är konsumentavtal

- (1) Vid avtal som inte är konsumentavtal är parterna fria att komma överens om att inskränka parts rättigheter med anledning av avtalsbrott.
- (2) Vid oskälighetsbedömningen av ansvarsbegränsningar för avtalsbrott (friskrivningsklausuler) är bland andra följande omständigheter relevanta, utöver omständigheterna i 6.4.1.
 - (a) Om ansvarsbegränsningen är total och om rätten till påföljd är en formalitet utan praktiskt värde.
 - (b) Priset.
 - (c) Parternas möjligheter att skydda sig genom försäkring eller spridning av risker på flera avtal (pulverisering).
 - (d) Parternas möjligheter att förebygga skadeverkningarna av avtalsbrott.
 - (e) Avtalsbrytande parts möjlighet att förutse motpartens ekonomiska risk i händelse av avtalsbrott.
 - (f) Om ansvarsbegränsningen är en rimlig omfördelning av parternas risk.

6.4.4 Oskäliga vitesklausuler i avtal som inte är konsumentavtal

- (1) Vid avtal som inte är konsumentavtal är parterna fria att komma överens om att en part ska utge ett på förhand bestämt belopp (avtalsvite) med anledning av avtalsbrott.
- (2) Vid oskälighetsbedömningen av vitesklausuler är det relevant att, utöver omständigheterna i 6.4.1 och 6.4.3, beakta bland annat hur stor den potentiella skadeståndsskyldigheten enligt bakgrundsretten (skriven och oskriven lag, handelsbruk samt branschpraxis) var vid avtalets ingående.

6.4.5 Oskäliga förverkandeklausuler (pantavtal)

- (1) Ett oskäligt villkor att pant eller annan säkerhet är förverkad om en part inte fullgör sin prestation (förverkandeklausul) är utan verkan, alternativt kan förverkandeklausulen jämkas.
- (2) Vid jämkning av en förverkandeklausul är det relevant att, utöver omständigheterna i 6.4.1, beakta bland annat hur stor den potentiella skadeståndsskyldigheten enligt bakgrundsretten (skriven och oskriven lag, handelsbruk samt branschpraxis) var vid tidpunkten för avtalets ingående.

6.4.6 Oskäliga konkurrensbegränsningar

Vid oskälighetsbedömningen av ett avtalsvillkor att en part inte ska bedriva viss verksamhet (konkurrensklausul) är det relevant att, utöver vad som anges i 6.4.1, beakta bland annat

- (a) under hur lång tid konkurrensbegränsningen gäller efter det att parternas avtal upphört eller efter det att parternas övriga prestationer fullgjorts
- (b) ersättningen till den begränsade parten
- (c) konkurrensklausulens omfattning
- (d) den begränsade partens möjligheter att försörja sig
- (e) den berättigade partens intresse av att upprätthålla konkurrensbegränsningen.

6.4.7 Oskäliga värvningsförbud (non-solicitation, non-enticement)

- (1) Parterna är fria att komma överens om att en part ska avstå från att anlita vissa personer (non-solicitation) eller avstå från att påverka eller kontakta andra personer (non-enticement).
- (2) Vid oskälighetsbedömningen av förbud enligt föregående stycke är det relevant att, utöver vad som anges i 6.4.1, beakta bland annat
 - (a) den berättigade partens intresse av att upprätthålla förbudet
 - (b) förbudets omfattning
 - (c) under hur lång tid förbudet gäller
 - (d) den förpliktade partens rätt till ersättning

6.5 Skadestånd vid oskälighet

När ett oskäligt avtal helt lämnas utan avseende med retroaktiv verkan på grund av att en part agerat kvalificerat klandervärd, t.ex. genom att illojalt ha framkallat grunden för oskäligheten eller illojalt ha utnyttjat motparten, har motparten rätt till skadestånd som försätter denna i samma ekonomiska position som motparten skulle ha haft om avtalet inte hade träffats mellan parterna.

6.6 Meddelande om krav på oskälighet (reklamation)

Meddelande om att oskälighet görs gällande ska ges inom skälig tid efter det att den part som gör gällande oskälighet fått kännedom om de omständigheter som ligger till grund för oskäligheten och efter det att parten kan lämna meddelandet fri från tvång. Om sådant meddelande ges för sent, bortfaller rätten att göra oskäligheten gällande.

6.7 Avstående från rätt att göra gällande oskälighet

En part kan efterge rätten att göra gällande oskälighet. En sådan eftergift är endast verksam om den ges efter det att parten fått kännedom om de omständigheter som ligger till grund för oskäligheten och parten kan ge eftergiften fri från tvång. En eftergift kan vara uttrycklig eller underförstådd (t.ex. genom konkludent handlande eller passivitet).

7. Avtal som strider mot legala förbud

- (1) Rättsföljderna av ett avtal strider mot legala förbud kan följa av författning. När rättsföljden inte framgår av författning, kan avtalet jämkas eller lämnas utan avseende med framåtverkande eller retroaktiv verkan. Vid bedömningen av rättsföljden ska hänsyn främst tas till hur syftet med lagförbudet bäst tillgodoses. Dessutom ska hänsyn tas till de personer som är avsedda att skyddas av lagförbudet, om lagöverträdelsen var avsiktlig, om lagöverträdelsen var grov, avtalsparternas relation och övriga omständigheter.
- (2) En part som agerat kvalificerat klandervärt i förhållande till sin motpart, t.ex. genom att illojalt utnyttja motpartens bristande kunskap om lagförbudet, är skyldig att utge skadestånd som försätter motparten i samma ekonomiska position som motparten skulle ha haft om avtalet inte hade träffats mellan parterna, under förutsättning att ett sådant skadestånd harmonierar med det lagförbudets syfte.

8. Skenavtal

Parternas gemensamma partsavsikt ska gälla mellan dem när de har träffat ett avtal och avsiktligt gett det ett skriftligt innehåll som inte överensstämmer med deras gemensamma partsavsikt (skenavtal). Det skriftliga avtalsinnehållet ska emellertid gälla i förhållande till en tredje man som med fog förlitat sig på att texten återger avtalsparternas gemensamma partsavsikt.

9. Tredjemansavtal

- (1) Parter kan avtala att ge en part som inte är avtalspart en självständig avtalsrättighet mot avtalsparterna (tredjemansavtal).
- (2) En tredje man behöver inte existera vid tiden för tredjemansavtalets ingående men måste kunna identifieras med tillräcklig säkerhet vid tiden för prestation.
- (3) Innehållet i tredje mans rättighet följer av parternas avtal. Av avtalet kan framgå i vad mån avtalsparterna kan ändra eller återkalla tredje mans rättighet enligt avtalet.
- (4) Parterna i ett tredjemansavtal kan ändra eller återkalla en rättighet som avtalats till förmån för tredje man intill dess att tredje man agerat i förlitan på avtalet. En avtalspart är förhindrad att åberopa avtalad rätt att ändra eller återkalla tredje mans rättighet om avtalsparten på grund av sitt beteende gett tredje man befogad anledning att agera i förlitan på att rättigheten inte skulle ändras eller återkallas.

10. Avtalstiden, förtida uppsägning och avbeställning

10.1 Avtalstiden

- (1) Ett avtal gäller tills vidare om inte annat följer av avtalet. Tillsvidareavtal kan sägas upp med skälig uppsägningstid av endera parten.
- (2) Avtal som enligt parternas avtal gäller under lång tid är giltiga men kan jämkas eller lämnas utan avseende på grund av ändrade förhållanden (se www.avtalslagen2020.se 6.3).
- (3) En part som säger upp avtalet utan att iaktta avtalstid eller uppsägningstid begår avtalsbrott (se www.avtalslagen2020.se kap. 11 och 12).

10.2 Avbeställning

- (1) I avtal mellan näringsidkare och konsument har konsumenten rätt att säga upp avtalet i förtid (avbeställning). Näringsidkaren är då förhindrad att kräva fullgörelse.
- (2) När en konsument säger upp avtalet i förtid har näringsidkaren rätt till ersättning för utförd prestation och prestation som måste utföras trots avbeställningen. Ersättningen ska motsvara det pris som skulle ha gällt om avtalet endast avsett vad som har utförts. Under förutsättning att konsumentens syfte med avtalet inte blivit förfelat utan konsumentens försummelse, har näringsidkaren dessutom rätt till skäligt skadestånd för förlust avseende kostnader och för att näringsidkaren på annat sätt inrättat sig efter uppdraget.
- (3) Ovanstående stycken är tvingande till konsumentens förmån. Näringsidkaren får dock förbehålla sig en på förhand bestämd ersättning vid avbeställning om ersättningen är skälig med hänsyn till vad som normalt kan antas tillkomma en näringsidkare enligt föregående stycken.

- (4) Andra parter än konsumenter i avtal med näringsidkare saknar rätt att säga upp avtalet i förtid (avbeställa) om inte annat följer av parternas avtal, se www.avtalslagen2020.se 10.1, www.avtalslagen2020.se 6.3 om jämkning av avtal på grund av ändrade förhållanden samt www.avtalslagen2020.se kap. 11 och 12 om avtalsbrott och om påföljder vid avtalsbrott.

11. Avtalsbrott

11.1 Definition av avtalsbrott

- (1) En part som inte presterar i enlighet med avtalet begår avtalsbrott. Utgångspunkten är att motparten har rätt till påföljder som sammantagna försätter motparten i samma ekonomiska läge som om motparten fått avtalsenlig prestation. Förutsättningar för olika påföljder framgår av www.avtalslagen2020.se kap. 11 och 12.
- (2) En part kan inte göra gällande att motparten gjort sig skyldig till avtalsbrott om det beror på partens eget beteende, egen underlåtenhet eller på annat förhållande som parten bär ansvar för.

11.2 Rätt att avhjälpa (rätta) eget avtalsbrott

- (1) En avtalsbrytande part har rätt att avhjälpa sitt avtalsbrott på sin egen bekostnad under förutsättning att
- avhjälpan är lämpligt med beaktande av motpartens behov och intressen,
 - motparten saknar rimlig anledning att vägra avhjälpan,
 - avtalsbrottet inte är så väsentligt att det ger motparten rätt att häva avtalet, och att
 - parten meddelar utan oskäligt uppehåll hur och när avhjälpan ska ske.
- (2) Motparten har rätt att innehålla sin prestation under den tid avhjälpan pågår.
- (3) Även om avtalsbrottet avhjälps, har motparten rätt till prisavdrag samt rätt till skadestånd för skada som orsakats av avhjälpan eller inte kunnat avväjas genom avhjälpan.

11.3 Avstående från rätt att göra gällande avtalsbrott (eftergift)

Part som drabbats av avtalsbrott kan efterge rätten att göra gällande påföljder antingen genom att godkänna prestationen helt eller delvis, eller genom att avstå från att göra gällande viss eller alla påföljder. En eftergift kan vara uttrycklig eller underförstådd (t.ex. genom konkludent handlande eller passivitet).

11.4 Reklamation

- (1) En avtalspart som vill göra gällande påföljder på grund av avtalsbrott ska meddela detta till den avtalsbrytande parten utan oskäligt uppehåll.
- (2) Vid bedömningen av vad som utgör oskäligt uppehåll i 11.4(1) ska samtliga omständigheter beaktas, däribland:
- Arten och graden av illojalitet på den avtalsbrytande partens sida.
 - Om den avtalsbrytande parten haft beaktansvärd nackdel av motpartens passivitet.
 - Om den drabbade parten kunnat spekulera utan egen risk på den avtalsbrytande partens bekostnad.
 - Den drabbade partens intresse av att få tid att kunna överväga sin situation.
 - Om den drabbade parten har en giltig ursäkt för att dröja med reklamationen.
 - Om den drabbade parten är näringsidkare och avtalet ingår i näringsidkarens ordinarie näringsverksamhet.
- (3) Om sådant meddelande ges för sent är rättsföljden
- att all rätt till påföljder bortfaller, eller att
 - enstaka påföljder bortfaller (se www.avtalslagen2020.se kap. 12 beträffande fullgörelse och hävning), eller att
 - den avtalsbrytande partens ersättningskyldighet minskas med den skada som den avtalsbrytande parten kunde ha undvikit om meddelande lämnats i rätt tid, eller
 - förlust av en förmånlig bevisregel.
- Faktorerna i 11.4(2)(a)–(f) är relevanta för att avgöra vilken rättsföljd som inträder vid för sen reklamation.
- (4) En avtalsbrytande part förlorar rätten att invända för sen reklamation om hen gett motparten befogad anledning att tro att hen avstått från att göra invändning om för sen reklamation.

11.5 Ansvar för avtalsbrott i flerpartsförhållanden (solidariskt ansvar)

När två eller flera parter genom avtal åtagit sig ansvar, svarar var och en för hela avtalsåtagandet i förhållande till motparten.

12. Påföljder vid avtalsbrott

12.1 Innehållande (detentions- och retentionsrätt)

- (1) När parter ska utföra sina avtalsprestationer samtidigt (zug um zug), kan endera parten innehålla sin prestation intill dess motparten presterar.
- (2) En part kan innehålla sin prestation som säkerhet för sina anspråk om motparten gjort sig skyldig till avtalsbrott (detentionsrätt). Den innehållande parten gör sig inte skyldig till avtalsbrott genom sådant innehållande.
- (3) En part som har starka skäl att befara att motparten kommer att göra sig skyldig till väsentligt avtalsbrott, kan innehålla sin prestation intill dess att motparten ställer säkerhet för sin prestation. Den innehållande parten gör sig inte skyldig till avtalsbrott genom sådant innehållande.
- (4) En part som innehåller sin prestation ska genast meddela motparten detta. Om parten inte gör det, har motparten rätt till ersättning för den skada som orsakas av att meddelandet lämnats för sent.
- (5) En avtalspart kan kvarhålla motpartens egendom som säkerhet för sitt anspråk (retentionsrätt) under förutsättning att det inte strider mot allmänna intressen. Den kvarhållande parten gör sig inte skyldig till avtalsbrott genom sådant kvarhållande.
- (6) Innehållande och kvarhållande enligt (2)–(5) ska stå i rimlig proportion till motpartens avtalsbrott.

12.2 Rätt att kräva avtalsenlig prestation (fullgörelse)

- (1) En part som drabbats av avtalsbrott kan kräva att den avtalsbrytande parten presterar i enlighet med avtalet under förutsättning att
 - (a) fullgörelsen inte utgör en personligt präglad prestation, och att
 - (b) fullgörelse inte skulle vara oskäligt betungande för den avtalsbrytande parten.
- (2) Rätten att kräva avtalsenlig prestation går förlorad om den part som drabbats av ett avtalsbrott väntar oskäligt länge med att kräva avtalsenlig prestation från det att parten fick kännedom om avtalsbrottet.
- (3) Även om en part saknar rätt att kräva avtalsenlig prestation, kvarstår rätten till övriga påföljder.

12.3 Hävning

12.3.1 Förutsättningar för hävning (väsentlighetskravet)

- (1) En part kan häva ett avtal om motparten gjort sig skyldig till väsentligt avtalsbrott.
- (2) Vid väsentlighetsbedömningen ska samtliga omständigheter beaktas, däribland om
 - (a) avtalsbrottet leder till att den drabbade parten går miste om det som parten huvudsakligen hade rätt att förvänta sig enligt avtalet,
 - (b) om den avtalsbrytande parten vid tiden för avtalets ingående eller vid tiden för avtalsbrottet borde ha insett avtalsbrottets betydelse för den drabbade parten,
 - (c) avtalsbrottet är avsiktligt eller vårdslöst,
 - (d) avtalsbrottet rubbar förtroendet mellan parterna,
 - (e) avtalsbrottet inte är den egentliga anledningen till hävningen,
 - (f) den drabbade partens intressen kan tillgodoses genom andra påföljder än hävning, och om
 - (g) den avtalsbrytande parten drabbas oproportionerligt hårt av hävning.

12.3.2 Partiell hävning

Ett avtal kan hävas delvis när avtalsprestationerna ska presteras i delar och det är möjligt att bedöma värdet av motprestationen av varje del. Väsentlighetsbedömningen ska då ske med avseende på den del av avtalet som är föremål för hävning.

12.3.3 Hävning vid befarat avtalsbrott

När det står klart att ett avtalsbrott kommer att inträffa som ger en part rätt att häva, får parten häva redan innan avtalsbrottet inträffat. Den hävande parten gör sig inte skyldig till avtalsbrott genom sådan hävning även om det senare visar sig att motparten kunde prestera i enlighet med avtalet. Hävningen är dock utan verkan om den avtalsbrytande parten genast ställer godtagbar säkerhet för sin prestation.

12.3.4 Hävningsmeddelande

- (1) En part som inte gör gällande hävning inom skälig tid förlorar rätten att häva.
- (2) En part som meddelat en avtalsbrytande part att avtalet ska vara automatiskt hävt om avtalsenlig prestation inte skett inom viss tid, behöver inte lämna hävningsmeddelande enligt föregående stycke.
- (3) En part som lämnat hävningsmeddelande kan komplettera eller ändra de hävningsgrunder som eventuellt angetts i hävningsmeddelandet.
- (4) En part som hävt kan inte ensidigt återkalla sin hävning.

12.3.5 Rättsföljderna av hävning

- (1) Hävning innebär att båda parter befrias från sina framtida förpliktelser och att rätten till framtida prestation från motparten bortfaller.
- (2) Vid hävning har part rätt att återbära det parten har presterat, under förutsättning att parten återlämnar den prestation parten fått av motparten. Återbäring innefattar avkastning på den tillgång som ska återbäras. Om återbäringen avser betalning, ska avkastningsränta utgå från den dag betalningen mottogs. Återbäring innefattar ersättning för den nytta som motparten haft av prestationen innan den återbärs. Om en prestation inte kan återbäras eller om återbäring är orimligt betungande, har part rätt till skälig ersättning för prestationens värde.
- (3) Hävning utesluter inte att part kan ha rätt till skadestånd på grund av avtalsbrott.
- (4) Hävning medför inte att avtalets villkor om ansvarsbegränsningar, fastställande av avtalets innehåll, tvistlösning och tillämplig lag med mera upphör. Sådana avtalsvillkor gäller alltså även om avtalet hävs.

12.3.6 Obefogad hävning

En obefogad hävning utgör avtalsbrott för vilket bestämmelserna om påföljder är tillämpliga. En obefogad hävning utgör inte automatiskt ett väsentligt avtalsbrott.

12.4 Prisavdrag och värdeskillnad

- (1) En part som mottar en avtalsstridig prestation har rätt till avdrag på priset. Prisavdraget ska utgöra skillnaden i värde mellan avtalsenlig och avtalsstridig prestation vid tiden för prestationen.
- (2) En part som får prisavdrag kan inte samtidigt få skadestånd för täckningstransaktion eller värdeskillnad enligt www.avtalslagen2020.se 12.5.2. Skadestånd kan dock avse andra skador.
- (3) Det finns inget särskilt krav på reklamation avseende prisavdrag. Se om eftergift och reklamation www.avtalslagen2020.se 11.3 och 11.4.

12.5 Skadestånd

12.5.1 Rätt till skadestånd och undantag för skadeståndsskyldighet

- (1) En part som drabbas av avtalsbrott har rätt till skadestånd med undantag för vad som följer av nästa stycke.
- (2) En avtalsbrytande part kan undgå att betala skadestånd om
 - (a) avtalsbrottet beror på en omständighet som ligger utanför den avtalsbrytande partens kontroll, och
 - (b) den avtalsbrytande parten vid tiden för avtalets ingående inte skäligen kunde förväntas ha räknat med eller tagit i beaktande risken för den omständighet som avtalsbrottet beror på, och
 - (c) den avtalsbrytande parten skäligen inte kunde ha undvikit eller övervunnit följderna av sitt avtalsbrott, och
 - (d) avtalet inte inneburit att den avtalsbrytande parten tagit på sig risken för den omständighet som orsakat avtalsbrottet.
- (3) Skadestånd kan kombineras med övriga påföljder.

12.5.2 Skadeståndets storlek

- (1) Skadeståndet på grund av avtalsbrott ska, eventuellt i kombination med övriga påföljder, försätta den part som drabbats av avtalsbrott i samma ekonomiska position som om prestation skett i enlighet med avtalet.
- (2) Skadeståndet omfattar ersättning för utgifter, kostnader och förluster som orsakats av avtalsbrottet samt ersättning för framtida skada och förlust som kommer att inträffa på grund av avtalsbrottet, under förutsättning att skadan vid tiden för avtalets ingående var förutsebar som en sannolik följd av avtalsbrottet.
- (3) Förlust innefattar utebliven vinst.
- (4) När avtalet hävts och den hävande parten har gjort en täckningstransaktion inom skälig tid och med skälig omsorg, har den hävande parten rätt till ersättning för prisskillnaden mellan det avtalade priset och priset för täckningstransaktionen. När den hävande parten inte har gjort en täckningstransaktion och det finns ett marknadspris för den avtalsbrytande partens prestation, har den hävande parten rätt till ersättning för värdeskillnaden mellan det avtalade priset och marknadspriset vid tiden för hävningsförklaringen. Ersättning för täckningstransaktion eller värdeskillnad utesluter inte att den avtalsbrytande parten är ersättningskyldig även för annan skada.
- (5) Den avtalsbrytande parten är inte ersättningskyldig för sådan skada som hade kunnat undvikas om den drabbade parten vidtagit skäliga åtgärder för att begränsa skadeverkningarna av avtalsbrottet. Den drabbade parten har rätt till ersättning för skäliga utgifter för att försöka begränsa skadan till följd av avtalsbrottet.
- (6) Skadeståndet omfattar endast sådan skada som kan fastställas med rimlig säkerhet. Skadan får uppskattas till skäligt belopp när skadeståndet inte kan fastställas med tillräcklig säkerhet på grund av att full bevisning om skadan inte alls eller endast med svårighet kan föras. Så får också ske om bevisningen medför kostnader eller olägenheter som inte står i rimligt förhållande till skadans storlek och skadeståndet avser ett mindre belopp (se 35 kap. 5 § rättegångsbalken).
- (7) När avtalsbrottet innebär för sen betalning, gäller bestämmelserna i räntelagen. Om skadan inte täcks av räntan, har den part som drabbats av betalningsdröjsmålet rätt till ytterligare skadestånd.

12.5.3 Skada delvis orsakad av den drabbade parten (medverkan)

Den avtalsbrytande parten är inte skyldig att utge ersättning i den utsträckning som motparten bidragit till avtalsbrottet eller dess skadeverkningar.

12.5.4 Avtalsvillkor om skadestånd, inklusive vitesklausuler

Parter kan avtala om att begränsa skadeståndsskyldigheten vid avtalsbrott eller om ett schabloniserat skadestånd (vitesklausul). Om tolkning av sådana avtalsvillkor, se www.avtalslagen2020.se 5.3. Om jämkning av sådana avtalsvillkor, se www.avtalslagen2020.se 6.4.1 och 6.4.3.

12.5.5 Meddelande om skadestånd

Det finns inget särskilt krav på reklamation avseende skadestånd. Se om eftergift och reklamation www.avtalslagen2020.se 11.3 och 11.4. Se om oskäliga krav på reklamation, www.avtalslagen2020.se 6.4.1 och 6.4.3.

Sidan genererades 2023-09-21